

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

Навчально-науковий інститут охорони здоров'я

09/02-148S

СИЛАБУС

Освітнього компонента

Реабілітаційний масаж

SYLLABUS

Шифр за ОП		ФП 16	Code in Degree Programme
Освітній рівень: перший (бакалаврський)		Level of Education: bachelor's degree(first)	
Галузь знань: Охорона здоров'я		22	Field of Knowledge: Healthcare
Спеціальність: Фізична терапія, ерготерапія		227	Field of Study: Physiotherapy, occupational therapy
Освітня програма: Фізична терапія, ерготерапія		Degree Programme: Physical therapy, occupational therapy	

РІВНЕ – 2025

Силабус освітнього компонента «Реабілітаційний масаж» для здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр», які навчаються за освітньо-професійною програмою «Фізична терапія, ерготерапія» спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія», спеціалізація 227.1 «Фізична терапія». Рівне. НУВГП. 2025. **9 с.**

ОПП на сайті університету: <https://surl.li/lwfwsx>

Розробники силабусу:

е-підпис Ніколенко Олександр Іванович, старший викладач кафедри терапії та реабілітації.

е-підпис Коробкова Римма Михайлівна, старший викладач кафедри терапії та реабілітації.

Силабус схвалений на засіданні кафедри терапії та реабілітації
Протокол № 01 від “28” серпня 2025 року.

Завідувач кафедри:

е-підпис Нестерчук Наталія Євгенівна, доктор наук з фізичної культура та спорту, професор, професор кафедри терапії та реабілітації.

Керівник освітньої програми:

е-підпис Нестерчук Наталія Євгенівна, доктор наук з фізичної культура та спорту, професор, професор кафедри терапії та реабілітації.

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІОЗ
Протокол № 01 від “29” серпня 2025 року.

Голова науково-методичної ради з якості ННІОЗ:

е-підпис Григус Ігор Михайлович, доктор медичних наук, професор.

©Ніколенко О.І., 2025
©Коробкова Р.М., 2025
© НУВГП, 2025

ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА	
Реабілітаційний масаж	
ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ	
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Освітня програма	Фізична терапія, ерготерапія
Спеціальність	227 Фізична терапія, ерготерапія
Рік навчання, семестр	3-й (6-й семестр)
Кількість кредитів	3 кредити ЄКТС
Лекції:	6 год
Лабораторні заняття:	36 год
Самостійна робота:	48 год
Форма навчання	Денна
Форма підсумкового контролю	Залік
Мова викладання	Українська
ІНФОРМАЦІЯ ПРО РОЗРОБНИКІВ	
ПРОФАЙЛ РОЗРОБНИКА	

	Ніколенко Олександр Іванович <i>старший викладач кафедри терапії та реабілітації</i>
Вікіситет	http://wiki.nuwm.edu.ua/index.php/Ніколенко_Олександр_Іванович
ORCID	https://orcid.org/0000-0002-5837-2427
Як комунікувати	o.i.nikolenko@nuwm.edu.ua
ІНФОРМАЦІЯ ПРО РОЗРОБНИКА	
ПРОФАЙЛ РОЗРОБНИКА	
	Коробкова Римма Михайлівна <i>старший викладач кафедри терапії та реабілітації</i>
Вікіситет	http://wiki.nuwm.edu.ua/index.php/Римма_Михайлівна_Коробкова
ORCID	https://orcid.org/0009-0004-6275-3056
Як комунікувати	r.m.korobkova@nuwm.edu.ua
ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ	
Мета та завдання	
Метою освітнього компонента полягає в оволодінні здобувачами вищої освіти теоретичними знаннями та практичними навичками з масажних методик, що сприяють відновленню, покращенню фізичного та психоемоційного стану пацієнтів, а також їхній фізичній реабілітації після захворювань, травм або операцій. Дисципліна має на меті розвинути в студентів здатність використовувати різні техніки масажу відповідно до клінічних показань, враховуючи фізіологічні особливості пацієнтів, етапи реабілітаційного процесу та відповідні терапевтичні цілі. Завдання освітнього компонента: формування вміння аналізувати стан пацієнта з точки зору доцільності використання реабілітаційного масажу, обирати техніки та методики масажу відповідно до індивідуальних потреб пацієнта та етапу реабілітації, дотримуватися правил і технік масажних процедур, а також контролювати безпеку і комфорт під час проведення сеансів масажу.	
Посилання щодо розміщення навчальної дисципліни на навчальній платформі Moodle	
https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=6794	
Передумови вивчення	
Для опанування даного ОК здобувачі вищої освіти мають володіти знаннями з ОК: ЗП 6 «Анатомія людини», ЗП 8 «Фізіологія людини», ФП 1 «Основи фізичної терапії, ерготерапії».	
Компетентності	

ЗК 01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
 ЗК 02. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
 ЗК 03. Навички міжособистісної взаємодії.
 ЗК 04. Здатність працювати в команді.
 ЗК 05. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
 ЗК 06. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
 ЗК 07. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
 ЗК 08. Здатність планувати та управляти часом.
 ЗК 10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
 ЗК 12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
 ЗК 14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
 СК 01. Здатність пояснити пацієнтам, клієнтам, родинам, членам міждисциплінарної команди, іншим медичним працівникам потребу у заходах фізичної терапії, ерготерапії, принципи їх використання і зв'язок з охороною здоров'я.
 СК 03. Здатність трактувати патологічні процеси та порушення і застосовувати для їх корекції придатні засоби фізичної терапії, ерготерапії.
 СК 04. Здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти у практиці фізичної терапії, ерготерапії.
 СК 05. Здатність провадити безпечну для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця практичну діяльність з фізичної терапії, ерготерапії у травматології та ортопедії, неврології та нейрохірургії, кардіології та пульмонології, а також інших областях медицини.
 СК 09. Здатність забезпечувати відповідність заходів фізичної терапії та/або ерготерапії функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта.
 СК 12. Здатність надавати долікарську допомогу під час виникнення невідкладних станів.
 СК 13. Здатність навчати пацієнта/опікунів самообслуговуванню/догляду, профілактиці захворювань, травм, ускладнень та неповносправності, здоровому способу життя.
 СК 14. Здатність знаходити шляхи постійного покращення якості послуг фізичної терапії та ерготерапії.

Програмні результати навчання

ПРН 01. Демонструвати готовність до зміцнення та збереження особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та проведення роз'яснювальної роботи серед пацієнтів/клієнтів, членів їх родин, медичних фахівців, а також покращенню довкілля громади.
 ПРН 13. Обирати оптимальні форми, методи і прийоми, які б забезпечили шанобливе ставлення до пацієнта/клієнта, його безпеку/захист, комфорт та приватність.

Структура та зміст освітнього компонента

ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ (6 год)

1. Реабілітаційний масаж як засіб зміцнення та збереження здоров'я пацієнтів. (2 год)
2. Етичні стандарти та безпека пацієнта під час проведення реабілітаційного масажу. (2 год)
3. Методики реабілітаційного масажу при різних функціональних порушеннях і підбір оптимальних прийомів. (2 год)

ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ РОБІТ (36 год)

1. Оцінка фізичного стану пацієнта перед застосуванням масажних методик. (2 год)
2. Визначення індивідуальних протипоказань до проведення реабілітаційного масажу. (2 год)
3. Оцінка ризиків та безпеки пацієнта під час масажної процедури. (2 год)
4. Техніка гігієничного та реабілітаційного масажу з урахуванням вікових особливостей. (2 год)
5. Методика проведення масажу при больових синдромах опорно-рухового апарату. (2 год)
6. Використання масажу для профілактики гіподинамії та збереження здоров'я. (2 год)
7. Організація комфортних умов для пацієнта під час масажу. (2 год)
8. Забезпечення приватності пацієнта при роботі з відкритими ділянками тіла. (2 год)
9. Етика дотику та комунікація з пацієнтом під час масажної процедури. (2 год)
10. Підбір масажних прийомів відповідно до функціональних порушень. (2 год)
11. Виконання міорелаксуючого масажу в умовах реабілітаційного процесу. (2 год)
12. Методика лікувального масажу при захворюваннях хребта. (2 год)
13. Проведення масажу при неврологічних порушеннях (складові захисту пацієнта). (2 год)
14. Оцінка ефективності масажного впливу та динаміки функціонального стану пацієнта. (2 год)
15. Диференційований підбір інтенсивності та тривалості масажу. (2 год)
16. Профілактика побічних ефектів масажу та алгоритм безпечної дії при ускладненнях. (2 год)
17. Розробка індивідуальної програми реабілітаційного масажу для конкретного пацієнта. (2 год)
18. Роз'яснювальна робота та навчання пацієнтів навичкам самодопомоги засобами масажу. (2 год)

Методи та технології навчання

Методи: демонстрація, проблемно-пошуковий метод, навчальна дискусія/дебати, мозковий штурм, аналіз ситуації.

Технології:

Імітаційні (рольові та ділові ігри).

Неімітаційні (розгляд проблемних питань, демонстрація відео).

Робота в малих групах (команді).

Проектна технологія.

Аналіз конкретних ситуацій (case study).

Групова робота, спільне вирішення завдань в групах, обговорення теми з метою розвитку критичного мислення, використання відео- та аудіоматеріалів, розв'язання реальних проблем та ситуацій для засвоєння знань.

Форми проведення занять

Лекції, міні-лекції, аналіз конкретних ситуацій, презентації, дискусії, ситуаційні дослідження.

Інструменти, обладнання, програмне забезпечення

Масажні столи, масажний інвентар, реабілітаційний інвентар. Технічні засоби навчання: мультимедійне обладнання, ноутбук. Програмне забезпечення: MS Windows, доступ до Інтернет, навчальна платформа Moodle.

Порядок оцінювання програмних результатів навчання

	Короткий зміст завдання	За якісне оформлення завдання, його представлення /подання/показ/ висвітлення/ демонстрація /виконання	За відповіді на запитання	Всього балів

Тема 1	Оцініть фізичний стан пацієнта перед проведенням масажу.	2	2	4
Тема 2	Визначте можливі протипоказання до застосування обраної масажної методики.	2	1	3
Тема 3	Проведіть аналіз безпечності масажної процедури для пацієнта.	2	1	3
Тема 4	Виконайте базові масажні прийоми з урахуванням вікових особливостей пацієнта.	2	2	4
Тема 5	Підберіть масажні техніки для зменшення больових проявів опорно-рухового апарату.	2	2	4
Тема 6	Проведіть масаж із метою профілактики гіподинамії та підтримки здоров'я.	2	1	3
Тема 7	Організуйте комфортні умови для проведення масажу конкретному пацієнту.	2	1	3
Тема 8	Забезпечте приватність пацієнта під час роботи з відкритими ділянками тіла.	2	1	3
Тема 9	Продемонструйте етичні правила дотику та комунікації з пацієнтом.	2	2	4
Тема 10	Підберіть індивідуальні масажні прийоми залежно від функціонального стану пацієнта.	2	1	3
Тема 11	Виконайте міорелаксуючий масаж з дотриманням технічних вимог.	2	1	3
Тема 12	Застосуйте методику лікувального масажу при патологіях хребта.	2	2	4
Тема 13	Проведіть масаж при неврологічних порушеннях з урахуванням безпеки пацієнта.	2	1	3
Тема 14	Оцініть ефективність масажного впливу за динамікою функціональних показників.	2	1	3
Тема 15	Диференціюйте інтенсивність та тривалість масажу для різних пацієнтів.	2	1	3
Тема 16	Розробіть дії профілактики побічних реакцій під час масажу.	2	1	3
Тема 17	Складіть індивідуальну програму реабілітаційного масажу для конкретного клінічного випадку.	2	2	4
Тема 18	Проведіть бесіду з пацієнтом щодо навичок самопомогти та самомасажу.	2	1	3
Всього за аудиторні заняття				60

За аудиторні заняття здобувачі вищої освіти отримують від 0 до 60 балів.

Два модульних контролю, кожен з яких оцінюється в 20 балів, проходять у формі тестування. У тесті 26 запитань різної складності: рівень 1 – 20 запитань по 0,6 бала (12 балів), рівень 2 – 5 запитань по 1 балу (5 балів), рівень 3 – 1 запитання по 3 бали (3 бали). Усього – 20 балів.

Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач вищої освіти, становить 100 балів.

Лінк на нормативні документи, що регламентують проведення поточного та підсумкового контролів знань здобувачів вищої освіти, можливість подання апеляції: <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/21123>

Рекомендована література (основна, допоміжна)

Основна

1. Вакуленко Л.О. Атлас масажиста / Л.О.Вакуленко, Г.В. Прилуцька, Д.В. Вакуленко. – Тернопіль, Урмедкнига, 2005. – 304 с.
2. Вакуленко Л.О. Масаж загальний. Самомасаж / Л.О.Вакуленко, Г.В. Прилуцька, Д.В. Вакуленко. – Тернопіль, Урмедкнига, 2018 – 304 с.
3. Вакуленко Л.О. Реабілітаційний масаж / Л.О.Вакуленко, Г.В. Прилуцька, Д.В. Вакуленко та ін. – Тернопіль, Урмедкнига, 2018. – 430 с.
4. Вакуленко Л.О. Лікувально-реабілітаційний масаж в педіатрії / Л.О.Вакуленко, Г.В. Прилуцька, Д.В. Вакуленко та ін. – Тернопіль, ТНПУ, 2018. – 430 с.
5. Вакуленко Л.О. Лікувально-реабілітаційний масаж у педіатрії : навчальний посібник, [електронний варіант] / Л. О. Вакуленко, Д. В. Вакуленко, ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2019. – 233 с.
6. Вакуленко Л.О. Основи масажу: спеціальність ортопедагогіка [навчальний посібник] / Л. О. Вакуленко, Д. В. Вакуленко, О.Р. Барладин, С.З. Храбра, В.С. Грушко. – ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2019. –173 с.

Допоміжна

1. Руденко Р. (2013). Масаж : навч. посіб. Львів. ЛДУФК. 304 с.
2. Руденко Р. (2003). Спортивний масаж. 2-е вид., виправ. Львів. Ліга Прес. 100 с.
3. Спортивний масаж. (2015): анот. бібліогр. покажч. трьома мовами [Електронний ресурс]. Уклад. Ірина Свістельник. Львів. 54 с.
4. Степашко М.В. (2006). Масаж і лікувальна фізкультура в медицині. Підручник. Київ. Медицина. 286 с.
5. Степашко М.В., Сухостат Л.В. (2010). Масаж і лікувальна фізкультура в медицині: підручник. К. ВСВ Медицина. 352 с.
6. Сьюзен Г. (2023). Сальво."Масажна терапія". - Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 836 с.

Інформаційні ресурси в Інтернет

1. <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/rehabilitation>(Всесвітня організація охорони здоров'я пропонує багато корисної інформації про глобальні стратегії реабілітації, найкращі практики та політики в галузі фізичної терапії та реабілітації. Це ресурс для ознайомлення з міжнародними стандартами та протоколами.)
2. <https://esprm.eu/>(Сайт Європейського товариства фізичної та реабілітаційної медицини надає інформацію про стандарти, новини, дослідження та можливості навчання для фахівців у галузі реабілітації.)
3. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/>(Наукова база даних, що містить статті, рецензії та дослідження в галузі медицини, включаючи фізичну терапію та реабілітацію. Це важливий ресурс для пошуку актуальних наукових статей і досліджень для написання курсових чи наукових робіт.)
4. <http://www.pamu.com.ua/>(Професійна Асоціація масажистів України).
5. <https://www.massagemag.com/massage-therapists-guide-to-sports-massage-90905/>(Посібник масажиста зі спортивного масажу).
6. <https://www.verywellhealth.com/sports-massage-what-are-the-benefits-1337670/>(Інформація про різні техніки спортивного масажу та їхні корисні ефекти).

Поєднання навчання та досліджень

Діючий студентський науковий гурток "Фізична терапія, ерготерапія, терапія та реабілітація: обстеження, складання та впровадження програм фізичної терапії, ерготерапії, терапії та реабілітації". Здобувачі вищої освіти мають можливість додатково отримати бали за виконання індивідуальних завдань дослідницького характеру, а також можуть бути долучені до написання та опублікування наукових статей з тематики курсу.

ПОЛІТИКИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)

Взаємодія з людьми, вміння працювати в команді, колективі, здатність до навчання, здатність логічно обґрунтовувати позицію, знаходити вихід зі складних ситуацій, комунікаційні якості, навички усного спілкування, вміння говорити на публіку, публічні виступи, самопрезентація, працелюбність, саморозвиток, творчі здібності (креативність).

Дедлайни та перескладання

Перездача відбувається шляхом відпрацювання лабораторних занять. Можливе отримання додаткових балів за волонтерську роботу у реабілітаційному центрі кафедри. Ліквідація академічної заборгованості здійснюється згідно з «Порядком ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП», <https://ep3.nuwm.edu.ua/30369/>. Згідно з цим документом і реалізується право здобувачів вищої освіти на повторне вивчення дисципліни чи повторне навчання на курсі.

Перездача модульних контролів здійснюється згідно з графіком. Оголошення стосовно дедлайнів здачі та перездачі оприлюднюються на сторінці MOODLE <https://exam.nuwm.edu.ua/>

Неформальна та інформальна освіта

Здобувачі вищої освіти мають право на перезарахування результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, згідно з відповідним Положенням про неформальну та інформальну освіту в НУВГП (<https://ep3.nuwm.edu.ua/28363/>).

Здобувачі вищої освіти можуть самостійно на платформах Prometheus, Coursera, edEx, edEra, FutureLearn та інших опановувати матеріал для перезарахування результатів навчання. При цьому важливо, щоб знання та навички, що формуються під час проходження певного онлайн-курсу чи його частин, мали зв'язок з очікуваними навчальними результатами даного освітнього компонента, його програми та перевірялись в підсумковому оцінюванні.

Правила академічної доброчесності

Всі здобувачі вищої освіти, співробітники та викладачі НУВГП мають бути чесними у своїх стосунках, що пов'язані з навчальною роботою. Здобувачі вищої освіти мають самостійно виконувати та подавати на оцінювання лише результати власних зусиль та оригінальної праці.

Здобувачі не допускаються до списування та обману – за порушення принципів академічної доброчесності викладач може накладати санкції: зниження балів, повернення роботи на доопрацювання, не допущення до захисту роботи та ін.

Вимоги до відвідування

Здобувачі вищої освіти зобов'язані брати участь у всіх заняттях.

Лекції та лабораторні заняття відбуваються в офлайн або онлайн режимі, згідно з розкладом.

Відпрацювати пропущені заняття можна під час консультацій з предмету.

Заняття онлайн можуть проводитися за допомогою Google Meet за кодом.

Здобувач вищої освіти має право оформити індивідуальний навчальний план згідно з відповідним положенням <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/20050>.

Здобувачі можуть на заняттях використовувати мобільні телефони та ноутбуки за дозволом викладача.

Розробники:

О.І.

старший викладач Ніколенко

старший викладач Коробкова

Р.М.

Автор

Старший викладач КТР

Олександр НІКОЛЕНКО

Затверджено

Проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи

Валерій СОРОКА

документ підписаний КЕП
Номер документа СИЛ №124
Підписувач Сорока Валерій Степанович
Підписувач (дані КЕП):
Сертифікат 3FAA9288358EC003040000009B6C3700C8C2C100